

Dopisi naj se frankirajo in pošljajo uredništvu lista »Mir« v Celovec, Pavličeva ulica št. 7.

Osebni pogovor od 11. do 12. ure predpoldne in od 3. do 4. ure popoldne.

Rokopisi naj se samo po eni strani lista napišejo, druga stran naj bo prazna.

Rokopisi se ne vračajo.

Dopisom je treba za odgovor priložiti pošto znamko.

Nefrankirani dopisi se ne sprejmejo.

MIR

Glasilno koroških Slovencev

za Avstro-Ogrsko . . . K 6.—
» Nemčijo . . . » 7.50
» ostalo inozemstvo . . » 9.—
za celo leto.

Naročnina naj se plačuje vnaprej.
Posamezna številka velja 16 h.

Za oglasila se plačuje po 10 h, med besedilom po 20 h za 1 cm² vsakokrat; minimum 24 cm². — Za poslano se plačuje po 15 h, za parte, zahvale in izjave ter za oglase med besedilom po 20 h za 1 cm². — Za male oglase se plačuje po 4 h, debelo tiskano 6 h za besedo vsakokrat; minimum 40 h. Za izvestilo pri upravnih 40 h posebej. Vprašanjem je za odgovor priložiti znamko.

Denar naj se pošilja na naslov:
Upravištvu lista »Mir« v Celovcu,
Vetrinjsko obmestje št. 26.
Poštnoštevilni račun št. 96.232.

Leto XXXVII.

Celovec, 4. oktobra 1918.

Št. 40.

Današnja številka obsega 6 strani.

Važni dogodki.

V svetovni vojski se je te dni izvršil velik preobrat, ki nam lahko kmalu prinese mir ali pa še hujše gorje. Ako bo naša vlada tako korajžna, da bo imela pred očmi le blagor lastne države in ako bo v najkrajšem času rešila narodnostno vprašanje v državi tako, kakor zahtevajo narodi sami, se lahko obvaruje še večje škode. Ta korak zanjo res ni lahek. Pa potreben je! Državniki se zavedajo, kako važen je sedanji položaj. Na Dunaju se je vršil kronski svet.

Hussarek je govoril 1. oktobra o jugoslovanskem vprašanju. Nemški državni kancler grof Hertling je odstopil, prišla bo nova vlada, ki bo življala zaupanje širokih plasti nemškega naroda in bo tako imelo ljudstvo več vpliva na razvoj dogodkov kakor do sedaj. Na Dunaju se zadnje dni precej zavzemajo za federalizacijo države, to je, monarhija naj bi bila zvezna država. Nasprotujejo pa še vedno Madjari. Nemški poslanci so sklenili, da se bodo v najkrajšem času posvetovali z ogrskimi politikami. Ti ljudje še sedaj ne razumejo duha časa, so slepi za svetovne dogodke; prehitel jih bo tok časa. Povsod prihajajo prepozno, ker jih ne vodi pravičnost do drugih narodov, marveč strast in sovraštvo.

Hussarekova vlada dosedaj še ni pokazala, da bi bila kos sedanjemu položaju, ne glede na to, da ima težave z Madjari. Hussarek je z delitvijo uprave na Češkem v nemški in češki oddelek proti volji Čehov in to v sedanjem važnem položaju odbil Čeha; kako naj Čehi in njihovi politični zavezniki zaupajo državniku, ki rešuje najvažnejša vprašanja preko njihovih glav, ne potem sporazuma!

Toda to je stvar vlade. Mi smo lahko prej ko slej popolnoma mirni. Svojim poslancem popolnoma zaupamo in smo trdno prepričani, da se bo naš program uresničil; če v sporazumu z vlado, to je samo od nje odvisno. Odnehali pa ne bomo niti za pičico!

Bolgarija sklene mir.

Z naglico, kakor bi je ne bil nihče pričakoval, so srbske, francoske, angleške in grške čete na macedonskem bojišču prodrle na bolgarska tla. Črte, v katere so se prej sovražniki zaman zaletavali, so v najkrajšem času zavzeli. Nadalje so prodrli Srbi čez Štip v Kjustendil. V južnovzhodnem delu Macedonije so Angleži in Grki zasedli Strumico, še na grškem ozemlju pa so severno od Demirhisarja. V zahodni Macedoniji so zavzeli Krčevo. Od zahoda so prišli tja Italijani. Pogled na zemljevid pove, da naši armadi ne bo kazalo drugega, kakor umakniti se v severni del Albanije. Ta poraz bolgarske armade je za Bolgarijo zelo hud udarec. Naše in nemške čete so šle Bolgarom na pomoč. Avstro-ogrsko čete so dospete že v Sofijo. Pomoč je baje izdatna. Toda ne varajmo se! Bolgarsko armado, ki ni več prav disciplinirana, bo pač težko spraviti zopet v bojni tir. Neoficijno, pa tudi nepotrjeno poročilo pravi, da so bolgarski vojaki v Kjustendilu zahtevali od vrhovnega poveljnika Todorovega, da sklene mir, se niso marali več bojevati in da je Todorov pobegnil. Slednje ni verjetno. Zato se ni čuditi, če je bolgarski ministrski predsednik ponudil prodirajočim sovražnikom premirje, da se morejo začeti pogajanja za mir. Francoski vrhovni poveljnik na macedonskem bojišču, general Franchet d'Esperey je odklonil premirje, češ da se bodo vojaške operacije nadaljevale, dokler se ne bodo z Bolgari o pogojih za pre-

mirje natančno dogovorili. Izjavil je pa, da sprejme odposlanca bolgarske vlade. Res so prišli v Solun v soboto, 28. sept. trije bolgarski parlamentarji, finančni minister Lijančev, poveljnik 2. armade general Lukov in bivši minister Radev. V nedeljo so bili v Solunu sprejeti. Ogrski list »Az Est« je že 30. sept. poročal, da se je sklenilo med Bolgarijo in antanto premirje, da je Bolgarija sprejela vse pogoje in da so se začela mirovna pogajanja.

Uradno poročilo iz Sofije z dne 30. sept. potrjuje, da se je premirje med antanto in Bolgarijo sklenilo. Vojaške operacije so se ustavile na celi fronti. Vlada je izdala na armado in narod oklic, da vzdrži red in mir. »Le kratek čas nas loči od dneva konečnega miru.« Bolgarski listi poročajo, da je v kronskem svetu predlagal rusofilni Danev, da Bolgarija sklene mir, kralj pa da se je protivil. Kralj je tudi brzojavil cesarju Karlu in cesarju Viljemu, da ostane zvest zaveznik. V sobranju je pa prebral bolgarski ministrski predsednik prestolni govor kraljev, v katerem zatrjuje kralj, da se je trudil le za to, da doseže časten mir. Neko poročilo iz Sofije pravi, da nemški in avstrijski vojaki stražijo kraljevo palačo v Sofiji. Sedaj pa nastane vprašanje, kaj bodo storile v Bolgariji naše in nemške čete? Antanta je v svojih pogojih za premirje zahtevala jamstvo, da se nemške čete ne bodo pošiljale v Bolgarijo, da za operacije antante na Bolgarskem ne bo nobene nevarnosti. To bi se zgodilo, ako se bolgarska armada odpusti ali porabi kje proti sedanjim zaveznikom Bolgarije. Tako se lahko zgodi, da se vojska prenese iz macedonskih na bolgarska tla!

V težaven položaj je prišla sedaj tudi Turčija; ako sklene Bolgarija mir, o čemer ni dvomiti, bo Turčija odrezana in primorana slediti Bolgariji.

Podlistek.

Bodoča slovenska znanstvena akademija.

Svetovna vojska je in bo prerodilo cel svet, vse narode. Povsod se porajajo nove misli, novi načrti, nova stremljenja. Gospodarska, kulturna, znanstvena načela in vprašanja so dobila nove pobude, novih smeri pri vseh narodih, velikih in malih. Tako tudi pri Slovencih. Nova doba bo nastopila na vseh poljih. Celo naše življenje se bo pomladilo, bo dobilo novih kulturnih, gospodarskih in znanstvenih smernic. Prvi pojavi naše samosvoje se že kažejo povsod. Ozrmo se na kratko na najvažnejši, najmlajši pojav na znanstvenem polju. Priznani slovenski jezikoslovci, literarni zgodovinarji in historiki so se združili ter osnovali svoj »Časopis za slovenski jezik, književnost in zgodovino.« Prva številka imenovanega znanstvenega časopisa je izšla letos spomladi z bogato, velezanimivo vsebino. Prvi in drugi snopci — združen v eno številko — nam je dokaz, da je časopis popolnoma na višku stroge znanstvene metode in kritičnega raziskavanja. Doktor Nachtigall, profesor za slovenski jezik in književnost na graškem vseučilišču, nam razkriva »Važnost latinskega dela brižinskega kodeksa in njegovih pripiskov za vprašanje v postanku in domovini slovenskih odlomkov.« Za koroško slovensko razumnostvo je ta učena razprava še posebne zgodovinske važnosti in domovinske zanimivosti. Cel spis je pravzaprav eno najvažnejših in najbolj zanimivih poglavij slovenske koroške zgodovine v srednjem veku. Iz razprave spoznamo, da je bilo glavno središče brižinske posesti v Karantaniji: cerkev na Otoku ob Vrbskem jezeru. Brižinska škofija je imela do škofa Abrahama (957—994) po slovenskem zlasti posestva na Koroškem: na Lurnskem polju, v Malniških Turah, ob Vrbskem

jezeru (zlasti na Otoku kot središču tamošnjih brižinskih posestev), v Rožeku in med Trušnjami in Grebinjem v velikovškem okraju. Pisatelj prihaja do zaključka, da se vsled razširjenja slovenske brižinske posesti v sredini Koroškega in njega severno-zapadnem delu pričinja s škofom Abrahamom za brižinsko cerkev popolnoma nova doba. Težišče in središče brižinsko-slovenske posesti je bilo in je po Abrahamu (975) še bolj postalo srednje in severno-zahodno Koroško. (Gl. razpravo str. 52—53.) »Ker so (brižinski) slovenski spomeniki jezikovno v vsem glavnem res slovenski spomeniki in se njih fonetika opira na neko nekdanje koroško slovensko narečje, ki po svojem odsevu v brižinskih spomenikih stoji glede »refleksov prvotnih nosnih samoglasnikov v vseh bistvenih črtah v najbližjem rodstvu s skupino narečij, ki jo tvorijo rožanščina, rezjansščina in ziljščina in ki so jo tvorile nekdanje še dalje na sever in zapad,« je velevažno, da kažejo jezikovni podatki spomenikov v isto geografsko smer, kakor nekdanja koroško-slovenska brižinska posest, pa vsled tega skoro ne more biti dvoma, da se je govorilo slovensko narečje brižinskih spomenikov na brižinskih koroških posestvih, katerih težišče je bil Otok ob Vrbskem jezeru in katera so se raztezala, ojačena zlasti po Abrahamovem prizadevanju, pred vsem v sredini in severno-zahodnem delu Koroškega. (Str. 53.) Pisatelj prihaja do zaključka, da so slovenski odlomki takozvanih brižinskih spomenikov pisani okrog l. 975. v narečju središča koroške brižinsko-slovenske posesti in da je inicijator in tudi pisec knjige moral biti tedanji brižinski škof Abraham. (Gl. str. 63.) Razprava o brižinskem kodeksu je tako važna in zanimiva, da bi jo moral vsak koroški Slovenec prebrati, ker vsak, zlasti pa gg. duhovniki, bodo našli nekaj, kar jih bo zanimalo. Navedel sem

nalašč skoro dobesedno iz spisa glavno misel, ki tvori jedro razprave.

Drugi pisatelj dr. Fr. Kidrič, nam podaja »Prispevke in opombe k zgodovini reformacije na Slovenskem.« Tudi ta odlomek iz slovenske reformacije se tiče Koroške in mora zanimati vsakega razumnika.

Še bolj pomenljiv in naravnost veaktualen pa je spis prof. Hauptmana: »Staroslovenska družba in njeni stanovi.« To z bistrim umom in velikim trudom napisano razpravo o naših prvotnih družabnih in stanovskih razmerah v začetku srednjega veka pod Nemci — mora prečitati vsak zaveden Slovenec, kajti učena razprava mu bo odkrila marsikaj važnega, a doslej nam še neznanega. Zlasti pa bodo koroški rodoljubi čitali to poglavje starejše slovenske zgodovine z veliko pozornostjo in tudi koristjo. — Mnogo novega, zanimivega izvemo iz tega članka o družabnem redu naših dedov in njihovi stanovski odvisnosti v dobi slovensko-obrske zgodovine. Razprava nam pojasnjuje, kako so nastala imena: Vovbre. Kazaze (Kasaze, Koseze), kazazi (za nemško: Edlinger) in njih pomen. Na kratko nam pojasni družabne razmere Slovencev za časa Obrov. Določi pomen: sužnjevi, podložniki in svobodniki v starejši slovenski zgodovini. Jasno nam razkazuje pisatelj v III. delu razprave nemški družabni sestav v nasprotju s slovenskimi in stanovskimi razmerami. Govori o usodi slovenskega plemstva pod Nemci, o slovenskih »praznikih« (kmetih), o slovenskih in bavarskih kmetijah. Rezultat spisa se glasi: »Tako nam zvene na uho kakor iz »kasazov« tudi iz »slovenskih«, »bavarskih kmetij«, tužni glasovi slovenske preteklosti in nam pripovedujejo o krotkih prednikih-sužnjih, živo nas spominjajoč, kako brezprimerno dolga in strma, a zato nad vse častna je bila križeva pot do narodne osamosvoje in do junaštva soških zmag.« (Glej stran 99.) (Konec sledi.)

Vojni položaj.

V Macedoniji so Srbi s konjenico prodrli od 1. dne ofenzive nad 120 km daleč. S Francozi vred so zavzeli Skoplje in s tem postali gospodarji v vojaškem oziru važnega Ovčjega polja. Skoplje je važno železniško križišče.

Na francoskem bojišču sovražnik še ni odnehal, marveč je pričakovati celo bojov v večjem obsegu kakor dosedaj. Foch mora biti z rezervami dobro oskrbljen. Glavni boji se sedaj vršijo še vedno pri Cambrai, ki ga sovražnik od dveh strani ogroža. Tudi St. Quentin je v nevarnosti, ker je Hindenburgova Siegfriedlinia med Cambrejem in San Kantinom prodrta, najdalje do Jonkura.

Tudi v Flandriji je pričakovati hudih bojov. Dne 26. sept., ko se je vršila na zapadni fronti velikanska bitka, so se pri Verdunu stoječe avstro-ogrske čete fml. Metzgerja posebno odlikovale. Vsled hitrega njihovega nastopa se je sovražni vdor v nemške črte popolnoma popravil. Dne 28. sept. so ujeli Angleži 10.000 mož in uplenili nad 200 topov. Amerikanci pa poročajo, da so severo-zapadno od Verduna uplenili 100 topov in ujeli 8000 mož.

Z italijanskega bojišča se ne poroča nič posebnega.

Politični pregled.

Knez Orsini-Rosenberg o nacionalnem vprašanju.

V začetku vojske so nemški listi trdili, da je vojska spravila s sveta nacionalno vprašanje. Dokler pa bodo živeli brezpravni narodi, bo ostalo tudi nacionalno vprašanje in bodo nacionalni boji. Danes je nacionalno vprašanje postalo najvažnejše, ker je hkrati postalo tudi mirovno vprašanje; rešujejo ga danes taki, ki o njem kaj vedo, pa tudi taki, ki ga prav nič ne razumejo. Tudi knez Rosenberg-Orsini se ga je lotil in je v „Neue Freie Presse“ objavil tozadeven članek. Ne dvomimo, da je imel knez Rosenberg pri tem dobro voljo, toda tako lahko, kakor si on misli, to vprašanje ni. Nasvet, da naj bi se slovanski narodi zaupali brez ugovora Nemcem, je po vsem trpljenju slovanskih narodov tako naiven, da o njem pač noben slovanski politik ne bo resno razmišljal. Tistim, ki nam pridržujejo najprijemljivejšo pravico, ki so na svoj prapor zapisali geslo: „Smrt Slovanov je naša bodočnost“, naj bi se zaupali? Gospod knez se je za petdeset let prepozno rodil! Na njegov nasvet, da naj bi se Slovenci izselili — v Rusijo in zamenjali zemljo s tamošnjimi nemškimi kolonisti, odgovorjamo: Gospod knez! Svoje slovenske zemlje, ki ima najlepšo lego, ki je namočena z znojem našega marljivega naroda in napojena s slovensko krvjo in ki nam obeta ravno vsled svoje lege najlepšo bodočnost, slovanski narod nikdar ne bo zapustil. Slovenci smo s to svojo zemljo prav zadovoljni, nismo pa zadovoljni z nemško vlado in s tujci, ki so se s pomočjo vlad ugnezidili med nas!

Ako gospod knez s politiko Slovencev ni zadovoljen, mu ravnotako naprosto dajemo, kakor on nam, da se izseli iz slovenskega ozemlja. Najbrž pa bo s tem našim nasvetom ravnotako nezadovoljen, kakor mi z njegovim! V eni zadevi pa moramo g. knezu z največjim ogorčenjem ugovarjati. Če že piše o nas, naj bi ostal vsaj pri resnici; grda neresnica je namreč njegova trditev, da so našo deklaracijo podpisali povečini le šolski otroci, stare žene in taki, ki se samo podkrižajo! Vam, g. knez, se pač niti sanja ne, kako globoko se je ukoreninilo ravno na Koroškem naše deklaracijsko gibanje. Česar v nemških listih ne berete, Vam pač ni znano. O tem pa, kar Vam ni znano, ne pišite!

Hussarekov „veliki“ načrt.

Dne 1. oktobra se je sešel zopet državni zbor. Ministerski predsednik Hussarek je govoril o položaju. Njegov govor je moral vsakega razočarati. Dogodki v Bolgariji glasno trkajo na vrata monarhije, jugoslovansko vprašanje z nepremagljivo silo kliče po rešitvi, baron Hussarek pa je o tem najvažnejšem vprašanju povedal le to, da ni poklic Avstrije, zadrževati združitev Bosne, Hrvatske in Dalmacije. Da smo nekje v državi še tudi Slovenci, tega menda „vodilni“ mož v državi niti ne ve. Glede novega položaja v Bolgariji je omenil, da je resen, da pa ste monarhija in Nemčija v vojaškem oziru vse ukrenili, takoj in obsežno, da nadaljni razvoj na Balkanu lahko mirno pričakujemo. Tudi na tej fronti stojijo naše čete rama ob rami z Nemci (medklici) in tudi tam bomo zopet možko in zvesto držali zvezo. (Klici pri Čehih: Proč od Nemčije!) O mirovnem gibanju je rekel: Mi smo zmirom pripravljene za spravo in pravičnost. Ministerski predsednik je s tem govorom dokazal, da od njega nimamo ničesar pričakovati. Odgovorili mu bodo naši poslanci.

Revizija Grafenauerjeve obsodbe.

Gradec, 29. sept. 1918.

Kakor mnogo Jugoslovancev je bil med vojsko aretiran tudi edini slovenski državni poslanec na Koroškem, g. Grafenauer. Od 12. marca 1916 je bil v preiskovalnem zaporu, 26. majnika pa je bil od vojnega sodišča obsojen po § 65 a na pet let težke ječe. Do 6. julija 1917 je v Möllersdorfu pri Dunaju gladoval; rešila ga je amnestija. Vsi državni poslanci na Dunaju so se zavzeli, ko so čuli, zavoljo česa da je bil obsojen — na 5 let težke ječe. „Arbeiterzeitung“ je objavila sodbo vojnega sodišča in jo strahovito zmrcvarila. G. Grafenauer je zahteval po zakonu z dne 29. dec. 1917 revizijo obsodbe. Ne samo naša javnost, marveč tudi juristi so pričakovali, da bo pri revizijski obravnavi oproščen. Toda višje deželno sodišče v Gradcu se je v Grafenauerjevo zadevo vglobilo in je prišlo do drugega prepričanja.

Grafenauer je bil obdolžen treh izjav; glede ene točke je bil pri revizijski obravnavi, ki se je vršila danes pri višjem deželnem sodišču v Gradcu, oproščen, glede dveh točk pa je sodišče potrdilo sodbo vojnega sodišča, kazni pa je znižalo od 5 let težke ječe na 16 mesecev, vračunši preiskovalni zapor, torej ravno na toliko, kakor je bival je bival v preiskovalnem zaporu in v ječi.

Razpravo je vodil predsednik višjega deželnega sodišča v Gradcu ekselencja Pitreich, referent je bil višji dež. sodni svetnik Smoley, predsednik višji sodni svetnik Rogina, obtožbo je pa zastopal višji državni pravdnik dr. Amschl. Grafenauerja je zagovarjal graški odvetnik dr. Eisler. Priče niso bile zaslišane, ampak se je obravnavo vršila le na podlagi aktov.

Grafenauer je bil od dne 26. 5. 1916 od vojnega sodišča obsojen po § 65 a in b kaz. zak. (hujskanje zoper enotnost državne zveze), češ da je: 1. da je leta 1915. nekega dne v gostilni pri Jožefu Lederiču v Doléh v navzočnosti Jožefa Lederiča govoril, da ima Rusija več vojakov in več žita. Ni rekel, da bo Rusija zmagala, pač pa, da je tako „okoli govoril“, da je dobil Lederič vtis, da je hotel reči, Rusija bo zmagala.

2. da je v župnišču na Brdu rekel nasproti Mariji Pipp, ki je prišla plačat sv. maše za padlega moža in svaka: „Matevž (Pipp) je bil kšajt človek, on ni tako neumen, da bi se tam kämpfal, šel je tja in ni tako neumen, da bi prišel nazaj, tam je boljše, je več grunta in tal“. Tako je pričala Pipp.

3. da je rekel v pozni uri, trezen, v kuhinji gostilničarke Ane Lederič na Brdu proti Julijani Platzer v pogovoru o ruskih ujetnikih: To nič ne dá, če ima ena Rusa in ga ljubi, če je le fest fant. Če bojo eno ali drugo zaprli, jih bodo morali izpustiti, ker potrebujemo delavnih moči. Tako je izpovedala Julijana Platzer in je potrdila Ana Lederič.

Glede 1. točke je sam državni pravdnik predlagal, da se oprosti, glede drugih dveh pa se je postavil na stališče vojnega sodišča.

Glede 2. točke je bil dejanski položaj tak: Marija Pipp je trdila, da je Grafenauer izrekel inkriminirane besede v navzočnosti župnika Sturm in njegove sestre Lucije. Župnik Sturm se sploh ni spominjal na to, sestra pa vsled opravka v kuhinji ni slišala pogovora. Zastopnik dr. Eisler je izvajal, da je veliko verjetnejše, kar trdi Grafenauer, da je hotel tolažiti Marijo Pipp; na Brdu se je namreč govorilo, da Matevž Pipp ni bil ustreljen v boju, ampak da je proti prepovedi skočil iz strelskega jarka in bil tedaj zadet. Na to je mislil Grafenauer, češ da ni tako neumen, da bi se bil dal tako brez potrebe od sovražnika ustreliti. Ujet bo, kjer se mu pri kakem kmetu dobro godi, ker je na Ruskem dovolj sveta. Zahteva obtoženca, da se Marija Pipp konfrontira z župnikom Sturmom in njegovo sestro, je vojaško sodišče odklonilo.

Glede 3. točke je zagovornik zastopal mnenje, da se je Grafenauer z natakarcio šalil, ako je sploh izrekel dotične besede. In če jih je izrekel, da to ni pozivanje k nepokorščini zoper oblast, ker v njej ni nobenega poziva. Vrhtega obtoženec ni podvržen vojaški oblasti, ki je bila izdala tozadevno naredbo dne 12. 11. 1915. Priča V. Rauter, ki je bil v kuhinji tedaj navzoč, teh besed ni slišal, tudi tam navzoči Jobst pa se ni zasljal. Obtoženec je bil pri vojnem sodišču izjavil, da mu je Lederičeva družina sovražna kot političnemu nasprotniku.

Vse druge priče so pred vojnim sodiščem podale le splošne izjave.

Zastopnik se je z vsemi tremi točkami podrobno bavil in zahteval, da se sodba vojnega sodišča razveljavi, ker manjka dejanskega stanja in so ničnostni razlogi dani, ako pa bi se sodišče o tem ne moglo prepričati, da odkaže novo kazensko postopanje za obtoženca pristojnemu sodišču.

Višje deželno sodišče se je v bistvu pridružil predlogu državnega pravdnika.

Dnevne vesti.

Narodni svet. V četrtek, dne 26. m. m. popoldne se je vršila pod predsedstvom dr. Korošca v Mariboru skupna seja zaupnikov S. K. Z. in J. D. S., v kateri se je ustanovil pokrajinski odsek Narodnega sveta za Štajersko. Jug. soc. demokratska stranka se bo povabila, da sodeluje.

Celovski župan baron Wetzlar von Plankenstein je odlikovan z redom železne krone 3. razreda.

Za celovško mestno gledališče je bilo več igralcev oproščenih, tudi več članov orkestra. V Celovcu se taka zadeva zelo hitro reši.

Sladkor so v Celovcu na karte za september začeli oddajati 28. septembra.

Mrtve otrok ukraden. Neki kmet iz Jaranine je te dni nesel svojega otroka k zdravniku v St. Ilju. Otrok je kmetu umrl v naročju že v St. Ilju. Ker se je mislil kmet peljati iz St. Ilja do Pesnice z vlakom, je dal mrtvega otroka v svoj nahrbtnik, da ne bi v vlak nadlegoval sopotnikov z mrličem v naročju. Ko pa je kmet hotel v Pesnici izstopiti, ni bilo nahrbtnika nikjer več. Tat se je gotovo zelo veselil polnega nahrbtnika, manj seveda, ko ga je odprl.

Zavojev za Dunaj ne sprejema pošta. Zavoljo prometnih težav pošta ne sprejema zavojev za Dunaj. Izvzeti so potrebni zavoji (kateri so to?).

Cene za mast so v Srbiji 12 do 15 K za kg, eno jajce stane 20 do 25 v.

Narodno gledališče v Ljubljani se bo otvorilo v nedeljo 6. t. m. s slavnostno akademijo ob 12. uri dopoldne. Slavnostna otvoritev se bo obhajala pozneje, ker se sedaj še ni posrečilo oprostiti potrebne operne in operetne pevce od vojaške službe.

Hrvat na Dunaju. Dne 5. oktobra priredi hrvatski glasbeni klub „Lisinski“ iz Zagreba na poziv k. k. Gesellschaft der Musikfreunde v dvorani Musikvereina ob 7. uri zvečer koncert jugoslovanskih skladateljev, v nedeljo pa v Češkem domu koncert slovanske narodne pesmi.

Bolgarska kraljeva rodbina je odpotovala na svoja posestva na Ogrsko.

Proces proti poljskim legionarjem je cesar ustavil. Cesar je to sam naznanil Poljakom, ki so bili sprejeti v avdijenci. Načelnik Poljskega kluba dr. Tertil je v zahvalnem govoru povdarjal: Poljaki so prepričani, da ta korak ni posledica političnih vplivov, temveč izliv cesarjeve velikodušnosti.

Splošna brambna dolžnost v Ukrajini se uvede. Menda že meseca novembra se vpokličejo tisti, ki bodo l. 1919. dvajset let stari.

Slovenci na Nemškem za deklaracijo. V Hambornu ob Reni so se Slovenci 25. avgusta z navdušenjem izrekli za deklaracijo. Sprejela se je resolucija in odposlala prevzvišenemu škofu dr. Jegliču zahvala za njegov možati nastop za uresničenje naše velike misli. Nemška vlada shoda ni prepovedala!

Španska bolezen razsaja, kakor poročajo iz Stockholma, zlasti po tamkajšnjih vojašnicah tako hudo, da so morali odpovedati jesenske manevre. Zadnje dni je obolelo 21.000 vojakov, 78 jih je umrlo.

Slovenski odbor za vojne invalide v Pragi prosi, naj se mu pošiljajo prečitani časniki na naslov: Červený križ, Praga III, Maltérske náměstí. Militärpflege. Poštne proro. Naj stori vsak rodoljub svojo moralno dolžnost!

Slovenska Matica. Knjige Slovenske Matice za l. 1918. so v tisku. Letošnji zvezek Zabavne knjižnice, ki prinese zbirko novel priljubljenega avtorja Ksaverja Meška, je že do malega postavljen. Izide tudi zvezek Knezove knjižnice z nekaterimi povestmi mlajših avtorjev in deloma s poljudnim znanstvenim gradivom. Več publikacij pri sedanjih silnih cenah Matica ne more izdati. Dve knjigi jo bosta stali letos več, kakor pred vojsko 6 knjig. Poleg tega je stiska za papir tako velika, da se je komaj posrečilo preskrbeti ga za dve knjigi. Prosimo vse Maticarje, da računajo z razmerami in ne pričakujejo obširnih izdaj, ki so v petem letu vojske in druginje nemogoče. Matica hoče po vojski razviti uspešno kulturno delovanje, in da pospeši beletristično in znanstveno produkcijo, je razpisala že sedaj izdatne častne nagrade za pripovedne in znanstvene spise, pri čemur tudi ni pozabila naše dramatike. Povišala je času primerno honorarje za originalno beletristiko in znanstvo, kakor tudi za prevode. Ta stran je torej v redu. Treba je pa še, da stori svojo dolžnost tudi slovensko občinstvo. Še vedno je dovolj krajev, kjer ni poverjenih. Bodisi da so to manjši kraji, vendar je potrebno, da se tudi tukaj najde in oglasi rodoljub, ki je pripravljen, opravljati posel Maticinega poverjenika. Zadnji časi kažejo v splošnem, da je naše občinstvo precej pozabilo na

Slovenski kmet na pomoč, da ne omagamo!

Vsakemu je znano pomanjkanje v mestih. Za denar ne dobiš potrebnih živil, da preživiš sebe in družino. Pomanjkanje je hudo. Da olajša tiskarna Družbe sv. Mohorja svojemu osebju ta boj za obstanek, se obrača do naših slovenskih kmetov s prošnjo, da del svojih pridelkov prodajo tiskarni za njeno osebje. Kupujemo vsakovrstna živila, kot krompir (repico), sadje, maslo, kašo i. dr. Če pridete v mesto, pripeljete lahko s seboj ali pa naznanite v tiskarni naslov, da pošljemo koga tja. One kmete, ki so bolj oddaljeni od Celovca, prosimo, da nam potom dopisnice naznanijo, kaj nam morejo prodati in kje. Pišite torej na naslov:

Tiskarna Družbe sv. Mohorja, Celovec, Vetrinjsko obmestje 26.

Gg. poverjenike Družbe sv. Mohorja prosimo, da nas pri tej človekoljubni akciji kolikor mogoče podpirajo.

Mi Vam duševno hrano, Vi nam telesno!

vitev in čistitev nemštva z velikim ognjem. — „Tägliche Rundschau“ je pisala koncem julija 1914: „Še nobene nemške mobilizacije. Vemo samo, eno je gotovo: Ne more več dolgo trajati. Kakor na odrešenje čaka vse na mobilizacijski poziv.“ — Znani voditelj vsenemcev, general Keim, je pisal v uvodniku rdečega lista „Tag“ dne 16. oktobra 1912: „Malo razveseljiv pojav je, če se je v Nemčiji, ki zavzema, kakor sem pred kratkim popolnoma resnično bral, na celem svetu najvarnejše mesto, v uradu in parlamentu udomačila navada, da govorimo vedno o obrambi Nemčije, za katero mora biti oborožena. „Ne, za napad mora biti Nemčija oborožena.“ — „Berliner Neueste Nachrichten“ poročajo z dne 25. oktobra 1912 iz govora dr. Schmieda v berlinski podružnici vsenemške Zveze, kjer je med drugim govoril, da je pravilna vojska ne le iz življenskega in resnično kulturnega stališča nekaj najboljšega in plemenitejšega, temveč tudi za državo in družbo od časa do časa naravnost potrebna izbira.“ Ta misel se mora zanesti med ljudstvo. — V „Post“ z dne 28. januarja 1912 piše zdravniški svetnik dr. W. Fuchs, eden najdivjijih vsenemcev: „Mir ne pomeni samo sramoto, temveč konec.“ In uredništvo je dostavilo, da je vojska „edino sredstvo, ki nas more danes rešiti fizične in psihične (telesne in duševne) odrevenelosti in brezmožnosti.“ — Profesor G. Roethe je imel dne 3. oktobra 1914 predavanje, kjer je med drugim izvajal, da mu ponuja sedanja svetovna vojska najvišje čute pozemeljske sreče. — Po poročilu „Magdeburger Zeitung“ je imel nadpolkovnik pl. Baumbach januarja 1914 nagovor, v katerem želi, da se njemu in polku posreči, nesti zastavo v bitko, da bodo bodoči rodovi na njenem držalu našli zapisano: Če cesar kliče, smo pripravljeni. Da bi le kmalu klical! — Novembra 1914 je pisal vsenemški pisatelj Adolf Bartels v „Deutsch-völkische Blätter“: „Najboljši Nemci te vojske niso le spoznali kot neizogibne reči, temveč so jo celo želeli. Da, bodimo pošteni, mi smo jo želeli, četudi ne nameravali, iz vzrokov, ker je postal dolgi mir našemu narodu nevaren.“

To naj zadostuje! Kaj porečejo k temu naši nemškutarji?

Koroški gospodar.

Pomanjkanje vprežne živine in kulturni svet koroški.

Koroško kmetijstvo se pospešuje po deželnem kulturnem svetu z vnovčevalnico za živino. Oba faktorja sta temelj našemu gospodarskemu sistemu. V obeh organizacijah sedijo skoro isti gospodje. Namen prvemu je povzdiga gospodarstva, osobito živinoreje, drugemu pa produkte živinoreje vnovčiti ali v denar spraviti in sicer na korist kmetom.

V vojnem času je zadobila vnovčevalnica večji pomen kakor kulturni svet. Gospodje, ki sedijo v obeh organizacijah, so postali bolj vneti za vnovčevalnico, kar je razumljivo, kajti laglje se nam zdi živino prodajati ali kupovati, kakor pa pečati se z njeno povzdigo. Če se poleg tega ta prodaja monopolizira, je stvar še lažja. Po šablonsko so določili cene za živino, in njeni prekupčevalci imajo samo določiti, kdo mora govedino oddati in po kateri ceni se bo plačalo. Gospodje s ces. svet. Šumyjem vred, ki so popred hodili okrog z namazanimi jeziki, sedaj nosijo polne vreče cesarskega papirja. To delo ni tako utrudljivo. Pa eno so pozabili, in sicer 1., da so indirektno plačani po davkoplačevalcih, in 2., da se v Celovcu v njihovih pisarnah mora delati tudi zanaprej na povzdigo živinoreje. Ni res, da bi sedaj bilo vsako delo v tem oziru brezplodno, ravno nasprotno! Kajti prisilna oddaja živine, posebno vprežne, seka tako globoke rane posebno kmetijam, ki se bavijo bolj s poljedelstvom, a manj ali sploh nič

z živinorejo, da je v nevarnosti naš poljedelec in je marsikateri že propadel. Poljedelec dvakrat močnejše občuti pomanjkanje vprege, kajti težko jo dobi, ker poljedelstvo ne nosi tolikanj dobička, pa zato, ker ne redi toliko govedi vsled pomanjkanja pašnikov. Posebno težko so vsled tega prizadeti slovenski kraji Podjune. Da gospodje v Celovcu naših razmer ne poznajo, vemo, a boli nas, ker ti gospodje niti ne kažejo zanimanja ne dobre volje, da bi priskočili ubogim poljedelcem na pomoč, ne s svetom, ne s podporo.

Vnovčevalnica, ki dela z milijonskimi dobički (marsikaj se skriva pred našimi očmi), se je pečala v največji meri dosedaj z nakupom in prodajo živine, a sedaj, ko že te močno primanjkuje, se je vrgla na „mrhe“, na prodajo eraričnih kljuset in ukrajinskih konj. Na ta način si hoče zagurati velikanske dohodke še do konca vojne.

Po letu je spravila na stotine eraričnih izgledovanih, pa vendar še najboljših konj na svoje ali svojih ožjih nemškutarjskih in nemških prijateljev pašnike in sedanjo jesen se prodajajo ti „ukrajinski konji koroški“ za neizmerno visoke cene. Da bi stvar še gladko šla, se tudi vojaški konji, ki so jih obljubili poljedelcem za jesensko setev, niso oddali v ta prepotrebni namen. Na tak način hoče vnovčevalnica prisiliti poljedelce, da morajo kupiti njene konje, ker v najem jih ne da, in sicer po taki ceni, ki pri nakupu dveh invalidnih „mrh“ odgovarja izplačanem zneskom za 14 glav govedine. In zakaj tako visoke cene? Vnovčevalnica je določila sama te visoke cene za konje, da bi profitirala, kar se le še da, a kmetom je določila nizke cene za živino, ker na tak način še tistih par stotakov, ki so jih vtaknili ti reveži, lahko pritegne v svojo malho. Vedela je, da bo vsled prisilne oddaje vprežne govedine kmalu pomanjkanje vprege. Če vzamem prijatelju hlače, si bo moral pač druge kupiti! Konj je zadosti. Vsak prekupčevalec vnovčevalnice, vsak nemški in nemškutarjski veleposestnik jih je od nje dobil, da jih progaja. Da tega ne delajo zastoj, je razumljivo. Po deset do petdeset „mrh“ imajo na razpolago, in naši poljedelci, ki že celo leto nimajo vprege, pa čakajo in morajo čakati in gledati na neobdelano polje. Vnovčevalnica kupuje posestva na Koroškem, da vpelje na njih vzorna gospodarstva, a pred očmi bi morali imeti gospodje okrog nje, da na ta račun propada na stotine malih kmetij. Vi ne skrbite več za povdigo koroškega kmetijstva, vi gospodje, ampak samo za vnovčevalnico. Znabiti mislite skrbeti za povzdigo živinoreje po vojski. Kako pravi ljudski pregovor: „Krpaj hlače, kdor jih ima!“ Dolžnost kulturnega sveta in vnovčevalnice je, da dá kmetom, katerim je vzela vprego, konje na razpolago ali za nizko ceno, kakor so bili voli in krave, ali pa na posodo. Ni ji treba skrbeti za svoje pisarje, za razne mogotce, za različne deželne in državne poslance, ki z njeno pomočjo delajo dobiček. Ni ji treba nadalje prodajati konj za klanje po 5 do 11 kron konjskim mesarjem in s tem utemeljevati visoke cene „mrh“, ker to je oduševstvo. Ni ji treba skrbeti za povzdigo konjereje in sploh ne za nobeno vzrejo, ampak sveta dolžnost njena naj bo, da bo imel kmet vprego. Prazen je izgovor, češ cene konj so pač visoke, kajti vnovčevalnica sama je določila takšne cene, kakor je tudi ona določila nizke cene za živino, ki jo ima kmet. Pustili bi prosto določitev cene govedine kmetom, pa bi videli, koliko takih kljuset bi on dobil za enega vola. Gospod ces. svetnik Šumy, svetujte nam, ker drugemu itak nimate svetovati.

Dobava krompirja naravnost od pridelovalca prepovedana. Tako je odločila deželna vlada. Ta ukrep je vsega obžalovanja vreden, ker vemo, da se krompirja silno mnogo uniči ravno s tem, da se kopiči po skladiščih, kjer ne znajo ž njim ravnati.

Sejalne stroje, pluge, brane in vse druge poljedelske stroje ima na prodaj E. Planer, Dunaj, IV., Rechte Wienzeile 1.

Književnost in umetnost.

„Misijonski Klaverjev koledar 1919“ je pravkar izšel. Prinaša lepe poučne kot zabavne povestice in slike iz življenja mladih zamorskih kristjanov. Tako n. pr. ganljiva povest: „Izgnanec“, „Sv. krst v zadnji uri“, „Stari zamorec hudobca ni maral za mojstra“, „Francek z grešno nogavico“ itd. Stari in mladi najdejo v njem primerne berila, posebno vzgojevalno upliva na otroke v sedanjih časih polno sovraštva in pokvarjenosti. Tudi hrabrim vojakom je tovariš in tolažnik v težkih urah. — En koledar stane 80 vinarjev, s poštino vred. Pri vsakem tucatu se dobi eden po vrhu. Naroča se: Družba sv. Petra Klaverja v Ljubljani, Pred škofijo 8. Vsi prijatelji misijonov naj si ga nabavijo, saj na ta način pomagajo reševati duše naših najnesrečnejših poganskih bratov in prosijo pomoči božje naši ljubi domovini.

Ternej Božič
praporščak

Zalika Božič roj. Einspieler

C poročena. D

Tinje, 30. septembra 1918.

Razpis najemnine.

S 1. januarjem 1919 se odda v najem

gostilna „pri Cinglcu“ na Trati pri Glinjah.

K isti spadajo tudi prostori za prodajalno, velika dvorana za prirejanje iger, gospodarska poslopja, okoli 6 birnov posetve, blizu 3 orale travnikov in lep sadni vrt.

Pogoji se izvejo pri gospodu Janezu Fricu istotam ali pri g. Andreju Vidmanu, posestniku na Loki.

Zaprte ponudbe naj se pošljejo z nadpisom „Gostilna“ do 31. oktobra 1918 na Hranilnico in posojilnico v Glinjah pošta Borovlje.

Išče se

priden in zvest hlapec

v župnišče z manjšo kmetijo. Plača po dogovoru. Ponudbe pod zn. „Hlapec“ na upravništvo „Mira“ št. 40 v Celovcu.

Svinja — dojna

s 6 prašiči, 6 tednov starimi, se da v zameno za poljske pridelke od kmeta, ki je po toči prizadet, v Velikovškem okraju. — Vprašanja na upravništvo „Mira“ št. 40.

Matico. Prostovoljni doneski, ki so bili prej prijetna vsakdanost, so zadnje mesece popolnoma izostali. In vendar ni Matica za narod manjšega pomena kot ostale narodne kulturne naprave, katerih se naše občinstvo vedno v isti meri hvalevredno spominja. Želimo v imenu koristi naroda, naj bo našim ljudem Matica pri srcu, naj se povsod, kjerkoli ni še urejenega poverjeništa, takoj kdo oglasi, ki bo ta posel vestno in z vnmom opravljal, in naj se vsak, kdor še ni Maticar, priklasi za člana in plača za sedanje razmere neznatni letni prispevek.

Kotmaravas. (Požar.) Ponoči, 24. 9., je blisk užgal gospodarsko poslopje Martina Waldhauserja p. d. Rutarja v St. Gandolfu. Strela je udarila v hlev in ubila enega vola in kravo. Spočetka je bila vsa živina omamljena, ko pa so v največjem ognju odprli duri, je plašno pribeljal krasen bik in junica iz hleva. Zanimivo je tudi, da je par tri dni starih prascev, ki jih v dimu niso mogli najti, še drugo jutro nepoškodovano ždelo v osmojenih hlevih. Nesreča mladega in zelo skrbnega posestnika je tem večja, ker mu je jesenske pridelke nekaj časa prej že popolnoma toča potolkla. Vsaka pomoč, posebno na senu in slami, bi prišla v prepotrebne roke.

Zahomec. Dne 13. septembra je umrl v Novem mestu na Kranjskem, po kratkem težkem trpljenju, previden s sv. zakramenti, v najlepši moški dobi 48 let okrajni sodnik gosp. Davorin Zwitter, naš rojak. Okrajni sodnik Zwitter je bil iz velespoštovane Zwitterjeve p. d. Abujeve rodbine v Zahomcu. Že kot dijak je narodno deloval in nastopal na raznih shodih kot govornik. Ravno Zwitterju je zahvaliti, da je naša vas narodno zavedna. Vsled njegovega narodnega delovanja so ga nasprotniki črtili in zasledovali. Navzlic vsem težkočam je dovršil visokošolske študije in se posvetil sodniškemu stanu. A kakor za druge, tudi za njega ni bilo med koroškimi rojaki mesta. Moral je služiti izven dežele in je bil nazadnje okrajni sodnik pri okrožni sodnji v Novem mestu. Zwitter je bil jako nadarjen jurist in skrajno vesten sodnik, katerega je prebivalstvo celega okraja globoko spoštovalo, kar je pokazala mnogobrojna udeležba pogreba. Bil je plemenit značaj in navdušen narodnjak, ki tudi v državni službi ni pozabil, da ga je „slovenska mati rodila“. V vrstah koroško-slovenskih sodnikov je ta prerana smrt napravila občutno vrzel, posebno zdaj ko imamo trdno upanje, da tudi mi Korošci dobimo svoje domače slovenske, z ljudstvom čuteče sodnike. Najprej je padel sodnik dr. Silan, zdaj je pa še Zwitter moral od nas! Blagemu pokojniku ohranimo trajen, hvaležen spomin!

Šmihel pri Pliberku. (Poroka.) Človeku ni dobro samemu biti, tako si je mislil vrli in občespoštovani Anton Aleško, posestnik Aleškove kmetije na Ponikvi, in si je izbral za tovarišico Nežko Miklin-Simonovo iz Brežke vasi. Bila je veselje svojim starišem in ponos šmihelske fare. Poroka se je vršila dne 30. m. m. v domači župni cerkvi. Bog je temu hvalevrednemu ženinu še o pravem času dal misel, da si je izbral to junaško nevesto, ki mu bo v žalosti in veselju zvesto in neomahljivo stala ob strani. Bog Vama daj obilo sreče v novem stanu in na mnoga leta!

Šmihel nad Pliberkom. Pred nedavnim je umrl v neki bolnišnici v Celovcu 79letni starček Tomaž Pušl, izdelovatelj cementne opeke Podlihičem. Rajni je bil veren, pa posebno goreč Slovenec. Veliko je prispeval za cerkvene in naše narodne namene ter agitiral in navduševal vsakogar za našo narodno stvar. Naročen je bil vsa leta na razne slovenske liste in knjige, ter se učil razne jezike kakor tudi esperantskega. Potoval je veliko po svetu, bil je v Jeruzalemu, Rimu in v Lurdu na Francoskem. Bil je mož, ki jih mam žalibog premalo. Počivaj v miru!

Šmihel nad Pliberkom. „Zopet eden najboljših!“ Tako je šlo od ust do ust, ko je dobila mlada gospodinja p. d. Črčejeve kmetije na Blatu nenadno poročilo, da so ji na bojišču pokopali dragega moža. Tam ob krvižejni Piavi je moral zadet izdihniti tudi naš vrli Andrej. Bridkost nam je legla vsem na srce, izgubili smo sosedo poštenjaka. Res je bil eden najboljših. Izborna nadarjen posvečeval je bil poleg vzornega oskrbovanja svoje lepe kmetije mnogo prostih ur dušni izobrazbi. Kar mu je nudila vsakdanost, bilo je ukaželjnemu mladenču in možu premalo. Če si stopil v nedeljo popoldan v njegovo hišo, našel si ga zatopljenega v knjigo. Tako si je sčasoma pridobil takšno spretnost v pisavi in slogu, kot da bi bil obiskoval srednje šole. Rajni je bil tudi že več let cerkveni ključar podružnice sv. Katarine. Bodi ti zemlja lahka, bil si plemenit v življenju — gotovo si srečen v smrti. Bog tolaži prizadeto ženo in otroke!

Gorje ob Zili. Letos je pri nas zelo slaba letina. Sena je manj kot lani, otava je v več

krajih vsled deževja segnila, žito je poprečno zelo slabo, krompir je vsled deževja gnil v zemlji; bil je zelo redek, če je bil debel, sta bila 2—3 pod korenem, če pa droben, 3—5, v več krajih pa še toliko ne. Sirk (turščica) vsled veliko deževja ne more dozoreti; na več njivah ga je veter polomil v tla, da tam gnije, kar ga žival ne poje. Kaj bo, če ta glavni naš pridelek odpove, ljudje so že čez leto tožili in to celo kmetje, da nimajo sirkove moke. Koliko trpijo pri nas ubogi ljudje, kateri nimajo polja, ker kmet jim ne more dati, od aprovizacije se pa dobi na mesec in glavo 2—3 kg moke. Kaj bo zanaprej, se vsi bojimo. Toži se, da pri mestih nimajo, poglejte pa uboge na deželi, celoletno dobi vsak od aprovizacije 1/2 kg zabele ali špeha mesečno 2—3 kg moke, in kmet, dok ima že še da dvakrat ali trikrat kaj malega, in kaj pa potem? ... Bog daj državnikom pamet, da sklenejo že enkrat zaželjeni mir.

Šmarjeta pri Telenbergu. (Dve poroki.) Roki k zakonski zvezi sta si podala vojak Karel Erčnik in Jožefa Frank v nedeljo 22. sept. Na god sv. Mihaela je pa prišel po svojo izvoljeno nevesto p. d. Šimenovo Nežko v Hrenovčah sam Škof Šimen iz Goselnevasi, da jo popelje na svoj dom k p. d. Štrimlaku. Več vrlih slovenskih fantov iz Goselnevasi pa tudi tukajšnjih je pri obedu na domu pri Šimenu razveseljevalo goste z lepimi slovenskimi pesmimi. Novim zakonskim želimo obilo sreče in božjega blagoslova!

Tinje. (Poroka.) Dne 30. septembra sta si podala v tukajšnji proštinski cerkvi roke in srca v znak zakonske zvestobe gospod Jernej Božič, brat g. župnika v Melvičah, sedaj praporščak na laškem bojišču, odlikovan s srebrno hrabrostno svetinjo, in gospodična Zalika Einspieler, nečakinja milostlj. g. prošta Gregorja Einspieler, organistinja in neumorna cerkvena pevka. Poroka je izvršil milostljivi g. prošt Gragor Einspieler, nevestin stric, ki je v svojem pomenljivem nagovoru v lepih in ganljivih besedah podal novoporočencema zlate nauke na pot njunega novega življenja. Med slovesno sv. mašo, pri kateri sta ženin in nevesta pristopila k sv. obhajilu, kar je pri nas o takih prilikah zelo redka prikazen, je pel moški pevski zbor, pri katerem so sodelovali sosednji gospodje duhovniki g. Franc Šenk, župnik v St. Petru, Matej Weiß, župnik v Pokerčah, Ignacij Malej, provizor v Slov. Št. Mihelu in domači g. kaplan. Novoporočencema iz srca častitamo in jima želimo obilo sreče in blagoslova na potu zakonskega življenja.

Tinje. Ob priliki poroke Jerneja Božiča in Zalike Einspieler se je nabralo pri domači slavnosti za Narodno šolo v St. Rupertu pri Velikovcu 150 K v znak hvaležnosti neveste, katera je bila nekdanj gojenka v Narodni šoli pri šolskih sestrah.

Zilska Bistrica. Dragi Mir! Že dolgo časa nisi prejel nobenega poročila iz naše vasi, a žalibog tudi sedaj nimam Ti ravno kaj veselega poročati. Vojska povsod zahteva svoje žrtve, tudi v naši sicer mali župniji je žrtvovalo že 16 mladeničev življenje za domovino. Trije se pogrešajo, dva že iz začetka vojske, eden pa od 16. junija t. l., mnogo pa je vjetih. A kljub temu pa razuzdanost ne poneha, pleše se še vedno in to po zasebnih kmečkih hišah, nemoralnost se tudi tu posebno v zadnjih letih precej širi, celo taka dekleta, ki so nekdanj v Marijini družbi bila, so precej globoko padla. Kaj je temu vzrok? Manjka pač pravega verskega duha in dobre organizacije v Marijini družbi. Bliža se mesec oktober, želeli bi bilo, da bi se tudi pri nas kot drugod vpeljala roženvenska pobožnost in sicer ne samo v sobotah, ampak vsaki dan. Le z Marijino pomočjo bomo zmagali in hodili po poti čednosti.

Žvabek. (Smrt.) In zopet se je oglasila blede žena smrt in nam je pobrala nepričakovano, po kratki boleznini in komaj 11 mesečnem srečnem zakoncu 21 letno Klemenovo gospo. Bila je iz ugledne družine Schröder-jeve v Gradcu in radi svojega mirnega in prijaznega značaja splošno priljubljena. N. v m. p.

V Dolini, v romarskem Marijinem svetišču se vrši dne 13. oktobra drugi veliki cerkveni shod z običajnim sporedom, ako mogoče na prostem. V soboto prej so večernice, v nedeljo pa se pričnejo sv. maše ob 7. uri. Ob vsakem času bo dana priložnost za sprejem sv. zakramentov. Gg. duhovniki iz okolice so naprošeni, shod vernikom iz leče oznaniti in priporočiti. Slovenci, znova dokažite da ste del Marijinega naroda in da vas nobena zemeljska sila ne odrnga od Marije!

Guštanj — Tolsti vrh. V našem trgu ter v Kotljah in Tolstem vrhu je le pol ducata Nemcev in vendar hočejo komandirati več tisočev Slovencev, ker še vedno mislijo, da živimo v tistih starodavnih časih, ko so po gradovih živeli grofi in graščaki pri bogato obloženih mizah in nič delali, samo pili in jedli, ubogi kmet in delavec-tlačan pa je garal in delal in nazadnje še moral dajati desetino graščaku, ki je pošiljal bi-

riče z bišem nad kmete in delavce. Kakor so tisti nesrečni časi minili in se danes po hribih vidijo le še razvaline tistih gradov, tako bo tudi oblast in ošabnost naših nemških škricov minila, in prišla bo naša težko pričakovana rešiteljica „Jugoslavija“, ki bo dala vsem enake pravice. Naši nemški purgarji, uradniki in nemški učitelji nas ne bodo več smeli strahovati in nas zaradi našega slovenskega jezika zasramovati. Naj zato gospodje Nemci in nemškutarji ne pozabijo, da bo tudi Guštanj in okolica prišla pod „Jugoslavijo“!

Guštanj. Pri nas se vsak dan sliši ugi-banje in sumničenje, kdo vedno dopisuje v naš ljubi list „Mir“. Navadno pa se ti „oštriglani“ Nemci in nemškutarji v dopisnikih vedno motijo. Krivi ste sami, če moramo svoje pravice iskati javno v časopisih, ker z nami postopate nepravilno in nas smatrate za svoje hlapce in manjvredne in nam nočete hiti v narodnem oziru pravični. Pa temu bo kmalu konec, do tedaj bomo pa v „Miru“ stali zvesto na straži.

Guštanj. Marsikaj zanimivega se je že bralo v „Miru“ o gotovih guštanjskih ljudeh. Bi bilo tudi škoda, ko bi se to ne spravilo v javnost, ker bi bilo drugače pozabljeno in nobeden naših potomcev bi ne vedel, kaj so počenjali guštanjski nemčurji. Kaj lepega seveda ne bodo zvedeli. Pač pa bodo lahko občudovali njih lastnosti — posebno to: da so radi denuncirali — naše poštene in zaslužne ljudi tožili. In res je to. Za nje pač ni večjega veselja, kakor če kakega Slovenca denuncirajo, ker hočejo s tem same sebe kriti. Če jim je kak Slovenec na poti in ni po volji — ne samo v Guštanju, ampak tudi v okolici — takoj se zberejo in posvetujejo. Potem pa trpi papir — ker mora vzeti nase celo kopo laži — in pritožbe romajo na višje oblasti v tolikem številu, da jih vlak komaj vleče. Tam se seveda vse verjame, saj so jim take pritožbe kot sv. evangelij. — Bog ne daj, da bi na pr. kaka kura v Guštanju na trgu zakokodajcala — posebno pa kura od kakega Slovenca — takoj bi to videl Skutnik — šentjanški mučenik — seveda če je trezen — si jo zapomnil in potem njeno izdajalsko početje sporočil nemčurškemu obmizju. Tu bi se napravila pritožba in višje oblasti bi imele zopet dela in skrbi, kako kuro zatreti in uničiti. Le tako naprej! Mi se vas ne bojimo. Prišli bodo drugi časi, kaj pa potem? Tedaj bi vam g. Skutnik svetovali, da takoj naprežete tisto žival, ki je podobna oslu — s katero se večkrat ponašate, in jo kakor mogoče hitro odkurite. Ne pozabite tedaj na svoje tovariše — posebno ne g. Časa — ker za take ljudi ne bo „kšefta“ v Jugoslaviji.

Guštanj. Tukajšnja „Tagespošta“, ki je izhajala pri Jagru — od katere je človek lahko marsikaj novega zvedel — je prenehala izhajati. Najbrž je temu kriva cenzura. O ta cenzura!

Črna. (Naša prehrana.) Z veseljem smo pozdravili poročilo vlade, da se zviša moka za naše rudarje in njihove družine. Sedaj dobijo rudarji po 300 gramov, njih žene in otroci pa po 200 gramov moke na dan; poleg tega dobijo rudarji 700 gramov, njih družine pa za vsako osebo po 200 gramov na teden priboljška. Iz srca vsakdo privoščiti rudarjem ta povišek. Toda boleti mora človeka dvojna mera, s katero meri naša vlada. Vse drugo prebivalstvo pa dobiva moke še vedno po 165 gramov na dan. Zaradi tega pa vlada med drugim ljudstvom velika nevolja. Težki delavci niso samo med rudarji. Kaj pa hlapci in deklet ter drvarji? Ti se morajo potiti od ranega jutra do poznega večera, nimajo nobenega določenega časa za svoje delo, kakor pa gospodje pri vladi, ki delajo samo z lahkim peresom par ur na dan. Radovedni smo, če tudi ti zadnji vzdržijo pri tako pičli odmeri moke! Naša občina je takoj nato sklenila v svoji seji, da naj dobi tudi drugo prebivalstvo po 200 gramov, težki delavci pa priboljšek, kakor rudarji. Toda c. kr. okrajni glavar je rekel: „To ni mogoče!“ Kaj pa če bi tudi naši kmečki delavci rekli: „To ni mogoče, da bi pri tem živežu mogli delati.“ Potem tudi gospodje pri vladi ne bodo mogli živeti. Morebiti bi kakšen poslanec vzel to stvar v roke.

Vsenemški vojni hujskači.

Tistim, ki so dolžili Slovence, da smo zakrivali vojsko.

„Arbeiterwille“ piše: „Splošno načelstvo vsenemške Zveze je v svojem hanoveranskem sestanku „z zaničevanjem“ zavrnilo očitjanje, da je hujskalo na vojsko. Da se oživi kratek spomin vsenemcev, navedemo sledeče dokaze njihovega pogubnega delovanja:

Casnik „Das neue Deutschland“ je začel svojo prvo številko po izbruhu vojne s programatično izjavo, ki se glasi tako-le: „Kar smo upali veliko let, se je uresničilo čez noč: obno-

JADRANSKA BANKA V TRSTU.

OGLAS.

Na podlagi zaključka rednega občnega zbora delničarjev Jadranske banke, ki se je vršil dne 15. maja tek. leta, in pooblaščenja c. kr. vlade, odločil je nižje podpisani upravni svet, da izda

25.000 delnic Jadranske banke po K 400[·]— nom. vrednosti

dvigajoč s tem delniško glavnico za K 10,000.000[·]— na K 30,000.000[·]— in to po sledečih pogojih:

1. Imetnikom starih delnic pripada opcijska pravica na

20.000 delnic po ceni od K 575[·]— tel-quel

dočim se

5000 delnic po ceni od K 675[·]— tel-quel

prepusti javni subskripciji tudi za nedelničarje.

2. Delnice IX. emisije sodelujejo na uspehih banke z isto pravico in dolžnostjo od 1. januarja 1919 dalje, kakor stare delnice.

3. Opcijska pravica pripada imetnikom starih delnic, kateri morejo dobiti za pet starih delnic dve novi po prvenstveni ceni od K 575[·]—. Delničarji, ki želijo izvršiti opcijsko pravico, morajo položiti plašče delnic pri enem zavodov, ki so navedeni kot subskripcijsko mesto.

4. Predbeležbe na delnice javne subskripcije po K 675[·]— sprejemajo navedena subskripcijska mesta, toda upravnemu svetu pristoja pravica repartitije subskribiranih delnic.

5. V slučaju, da bode o priliki repartitije podpisatelju dodeljeno manjše število delnic kot je predbeležil, se mu povrne odveč vplačana svota dne 1. novembra tek. leta.

6. Predbeležba in popolno vplačilo delnic se mora izvršiti med 25. septembrom in 15. oktobrom 1918; v istem roku se mora izvršiti tudi opcijska pravica.

7. Dobiček na tečaju novih delnic pripada — po odbitku vseh stroškov in pristojbin — rezervnemu zakladu Jadranske banke.

8. Subskribira se pri sledečih zavodih:

- a) Jadranska banka v Trstu in njene podružnice na Dunaju (I., Tegetthoffstrasse 7—9), v Dubrovniku, Kotoru, Ljubljani, Metkoviću, Opatiji, Splitu, Šibeniku in Zadru;
- b) Banka i štediona za Primorje na Sušaku in njene podružnice v Bakru in na Rijeki;
- c) Prva Hrvatska štedionica v Zagrebu in njene podružnice v Bjelovaru, Brodu n. S., Cirkvenici, Delnicah, Djakovu, Karlovcu, Kraljevicah, Novi Vinodelski, Osijeku, Požegi, Rijeki, Senju, Sisku, Sv. Ivanu Zel., Varaždinu, Vel. Gorici, Vinkovci, Virovitici, Vukovaru in Zemunu;
- d) Hrvatska centralna banka za Bosnu i Hercegovinu v Sarajevem in njene podružnice v Mostaru in D. Tuzli;
- e) Hrvatska Zemaljska banka, podružnica v Zagrebu;
- f) Srpska banka v Mostaru;
- g) Živnostenska banka, podružnica na Dunaju.

Trst, dne 25. septembra 1918.

Upravni svet Jadranske banke.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu.

Delniška glavnica: K 10.000.000.

Rezervni zaklad: K 1.500.000.

Prodaja srečke razredne loterije.

Kolodvorska ulica št. 27.

Centrala v Ljubljani.

Podružnice: Celje, Gorica, Sarajevo, Split, Trst.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun. Nakup in prodaja vrednostnih papirjev vseh vrst.

Srečke na obroke, promese k vsem žrebanjem.

Listnica upravnštva.

Vse cenjene naročnike prosimo, naj nam pri preselitvah ali premestitvah naznanijo poleg novega naslova tudi stari naslov ter številko, ki je tiskana v zgornjem kotu naslovne pasice (nad imenom). To je zaradi tega važno, da ne bi pošiljali lista pomotoma na dva kraja, na nov in na star naslov.

Lastnik in izdajatelj: **Gregor Einspieler**, prošt v Tinjah.

Odgovorni urednik: **Otmár Mihálek**.

Tiskarna Družbe sv. Mohorja v Celovcu. Telefon 179.

2 bencin-motorja

prvi 16/24 HP za K 4000.—

drugi 3 1/2 HP " " 3200.—

takoj sposobna za obrat, ima na prodaj

Franc Kraut
Pliberk na Koroškem.

Dekla

zdrava in poštena, se išče za župnišče, pri katerem je malo gospodarstvo.

Ponudbe na upravnštvo „Mira“ št. 39.

Paramente

kakor mašna oblačila, pluviala, vela, plaščke za ministrante, cerkveno perilo, birete, kolarje, šmizete, kelihe, ciborije, monštrance, zvončke itd., križe, sohe v bogati izbiri po nizkih cenah ima v zalogi oddelk za paramente Jožefovega društva v Celovcu.

Služkinja

ki zna kuhati, poštena, zanesljiva, želi kmalu službe, najraje v kakem župnišču. Ponudbe na upravnštvo lista „Mir“ št. 39. Znamka za odgovor.

Daj nam mir, Gospod!

Pesem za 3 ženske glasove in orgle se dobi pri šolsk. ravnat. **A. Kosi-ju**, Središče (štaj.). Partitura 80 h, pevski part 80 h.

V zalogi Družbe sv. Mohorja v Celovcu

je nanovo izšla knjiga:

Izbrani spisi dr. Jožefa Vošnjaka

I. zvezek:

Troje angelskih češčenj.

Povest.

Cena: Mehko vez. 88 h, za družnike 66 h, po pošti franko 14 h več.

Bartolomej Pirc

brivski mojster (vojni invalid)

Celovec, Kardinalsplatz 6

se priporoča slavnemu občinstvu v mestu kakor tudi na deželi za obilni obisk.

Framydol je sredstvo za pomajenje las, ki rdeče, svetle in sive lase in brade za trajno temno porbarva. 1 steklenica s poštno vred K 3.60.

Rydyol je rožnata voda, ki pordeči blede lica. Učinek je čudovit. 1 steklenica s poštno vred K 2.85. — Povzette 45 h več. — Naslov za naročila:

Jan. Grolich, drožerija pri angelu, Brno 638, Morava.

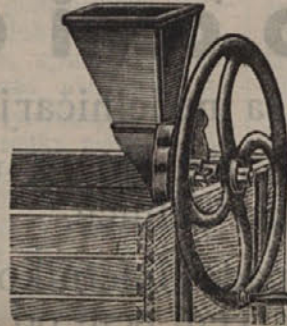
Poljedelski stroji in orodje.

Ročni mlini za zdrob in moko!

Cena: I. vrsta 155 K.

Teža: približno 13 kg.

Mlin se razpošilja opremljen z zamahnim kolesom in lakiranim vsipalnikom. Cena je mlinu, in sicer najboljšje vrste, 155 K, brez odbitka v tovarni. Zavijanje in poštnina zaračuni se še separatno za lastno ceno. Mlin prve vrste je izdelan iz najboljšega, trdega materiala in se za kvaliteto, da naročnik prejme nepokvarjen mlin, jamči. Moj ročni mlin izmelje najfinjšo moko! Stroj se naroča pri tvrdki:

Znamka „Davor“

D. STUCIN

DUNAJ, XVIII., Höhnegasse št. 4.

Dopisuje se slovensko.

100.000

hvalečni odjemalci potrjujejo, da koreninski pokončevalec „Itabalsam“ v treh dneh brez bolečin odstranjuje kurje oči, bradavice, trdo kožo. Uspeh z jamčen. Cena 3 K, 3 lončki 7 K, 6 lončkov 11 K. **Zobobol** odpravlja „Fides“, če trdovraten revmatizem povzroča zobobol, kadar so vsa sredstva odrekla in če so zobje votli. Če ni uspeha, denar nazaj. Cena 3 K, 3 škatljice 7 K, 6 škatljic 11 K. Nič več zobne kamnene nasade, nič več slabega duha iz ust! Srečno-bele zobe dobite po zobnem fluidu „Xiris“. Takojšnji učinek! Cena 3 K, 3 steklenice 7 K.

Podgane, miši

se popolnoma iztrebijo s podgansko smrtjo. Če ne pomaga, denar nazaj. 100 zahvalnih pism. Cena 4 K, 3 škatljice 9 K. Stenice, uši, bolhe, ščurke uničuje z zalogo vred korenito „Thiora“. Cena 3 K, 3 kartoni 7 K, prašek zoper uši zraven 2 K.

KEMENY, Košice (Kassa), poštni oddelek 12/660, Ogrsko.

Kupim

vsako množino mošta, kisa, žganja. Cena po dogovoru.

Franc Potočnik, Drvešavas, p. Pliberk.

Vzgojišče za deklice (internat)

čč. šolskih sester v „Narodni šoli“ v št. Rupertu pri Velikovcu na Koroškem

se priporoča p. n. slovenskim staršem. Sprejmejo se deklice, ki želijo obiskovati v hiši se nahajajočo štirikredno ljudsko šolo.

Na svoji četrti ure od „Narodne šole“ oddaljeni pristavi sprejmejo čč. šolske sestre tudi več dečkov, ki želijo obiskovati „Narodno šolo“, v vzgojo in oskrbo. Šolsko leto se prične dne 5. novembra 1918. Plačilo 70 kron mesečno.

Oglasila naj se blagovolijo poslati čč. šolskim sestram v št. Rupertu pri Velikovcu na Koroškem.

Hočete biti od revmatizma, skrnine, protina v kolku korenito ozdravljeni?

Na tisoče že ozdravljenih!

Bolečine v členih in sklepkih, otekli udje, pohabljenе roke in noge, pikanje, bodenje, nategovanje v raznih delih telesa, celo oslabelost oči so posledice revmatičnih in protinovitih bolezni.

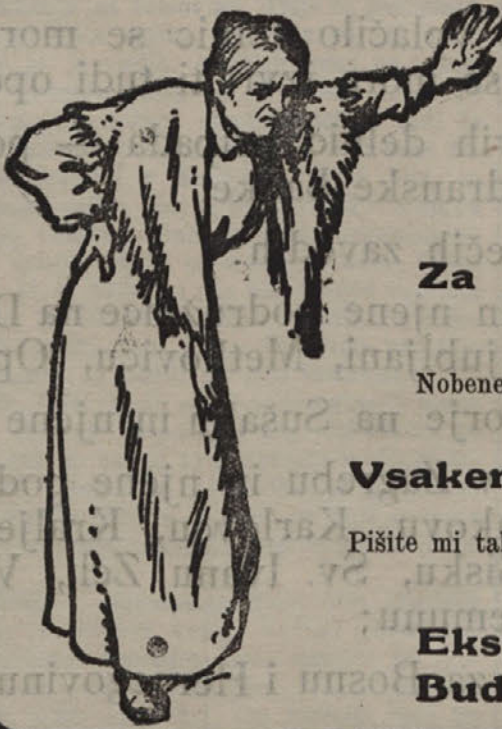
Za ozdravljenje Vam ponujam naravni izdelek!

Nobenega splošnega sredstva, ampak zdravilo, kakor je nudi bolnemu človeštvu dobra mati narava.

Vsakemu brezplačno na poizkušnjo!

Pišite mi takoj, pošljem Vam svoje sredstvo in svoj poučen spis zastoj. Boste moj hvaležen pristaš.

Ekspedicija operne lekarne, Budimpešta, VI. oddelek 253.

Hranilno in posojilno društvo v Celovcu

Pavličeva
ulica
št. 7.

uraduje vsak dan, izvzemši nedelje in praznike, od 10. do 12. ure dopoldne.

Varno naložen denar; najugodnejši kredit za posestnike.

Pavličeva
ulica
št. 7.